

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP. A debreczen-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ötshasos petitsorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azután több ízben hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért. Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.

Előfizetési árak: Melyben és postán küldve: Egy évre 10 ft. Negyed évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5 ft. Egy szám — 5 ft.

an tisztelettel kérem gazdak... hogy eladó és remondának... e. november 15-kén, reggeli...

ti tőzsdé november 3. Ezüst... és kir. arany frt 5.64 kr; 20...

SZÍNHÁZ.

10. szám. Csütörtök, nov. 5-én...

REGÉR.

3 felvonásban. Szűz Mária születése 7 órákor.

zabó József. Szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

szűz Mária születése és kiadatulajdonos.

A házi ipar.

Debreczen, nov. 4.

Minden higgadtan gondolkozó ember, ha fáradságot veszen magának...

Nem lehet tagadni, hogy társadalmunk anyagi és erkölcsi megromlására...

Nem vádakat akarjuk felhozni, hanem tényeket, melyek bizonyítják...

Rosz kereskedelmi szerződéseivel lehetlenné tette a kivitel, s ezáltal lesüllyesztv a földmívelést; az Ausztriával kötött vámpolitikájával megölte a kereskedést...

Azonban a ki munkálkodik, a ki minden idejét hasznosan igyekszik eltölteni...

Népként többé, mint egyedül földmivelő nép nem élhet meg, mert az évszaki munkajében nem képes többé...

Munka kell teremtenünk, hogy az egyesek megélhetését biztosíthassuk...

Be kell hoznunk Debreczenben a házi ipart, hol férfiak azon időben, midőn a földmivelés szünetel...

A „DEBRECZEN- TÁRCZÁJA.

Politikai cselszövények.

Fordította K. L. (Folytatás.)

I. D'Eon lovag, a szoknyába ültetett dragonyoshadnagy története.

Ez volt a kimenetle D'Eon lovag első küldetésének Oroszországba. — Csodás utazás, egyedül a diplomácia történelmi könyveiben...

nélkül inkább meghonosítani, mint Debreczen városra.

A Debreczenhez képest kis Czegléd város jó példával ment tekintetben elől...

Szegény leányok olyan szövetekeket állítanak elő benne, melyek jóság és izlés tekintetében a külföldi terményeivel...

Alkalmunk volt a termelt munkák elárúsítása céljából éppen városunkban időző Csik Lajos ur szívésségéből azokat megtekinteni...

Nekünk, hogy minden pénzünk a külföldi piacokra és Bécsbe ne vándoroljon, szakítanunk kell egyszer valahára a külföldi majmolással...

Hinni reméljük, hogy Debreczen város törvényhatósága nem az utolsó közzé tartozand, s e város lakosságának mind anyagi, mind erkölcsi érdekében...

A szerb miniszter válság meg van oldva. Megalkult meg az új kabinet. Tagjai Pirosamacs elnök és igazságügy, Miatovics külügy és pénzügy, Garasani belügy, Gudovics közmunkaügy, Lesjanin hadügy, Novakovics vallásügyi miniszter.

A soproini függetlenségi párt, mint onnan írják a „Függsz”-nek a Trefort fiáskóval határos beszámolója után, a legnagyobb reménnyel néz eléje a jövő választási küzdelemnek.

A duleznigói ügyszög meglepő fordulat híret közli egy londoni távirat: „A Saint-James Gazette” szerint Risa pasa, ki a Szt.-György hídnál a felkelők által visszavetett, csapattal Fraisaiba vonult vissza.

Kell-e reálisokla Debreczenben?

Kéretlen tanács. —

Debreczen, nov. 3.

III.

Igen könnyen azt kérdehetné valaki az eddig mondottak után, hogy a debreczeni reálisoklának nincsen jövője...

Nem szeretném ezt a kérdést felelet nélkül hagyni.

Feleletül pedig teljes rövidséggel azt lehetne mondani, hogy e reálisokla, mint középiskola azért nem tartható, mert tulajdonképen...

Kärpölás volt ez részére, előbbi vándor utazásaiért és valóságos követség, az előbbi lehetetlen helyett.

Mint első ízben, egy most is D'Eon lovag adatolt melléje, de ezuttal mint férfi és egy rendkívül hasonlatossága, az Erzsébet előbbi folóvasónőjéhez a pétervári udvarnál felvilágosították, a lovagot a Franciaországba visszamaradt Beaumont Lia kisasszony testvérének adták ki.

Mielőtt immár azon diplomatai küldetésre visszatérnék, melyet Lajos Napoleon, Danner grófnéhoz elkészített; D'Eon lovagnak éppen elbeszél, nem kevésbé érdekes, mint sajátos küldetéséhez akarunk egy végzet, mint sajátos, midőn oly reptében, a mint csak lehet — későbbi fényes sikereit, valamint szomorú végét ezen rögtönzött diplomatának lerajzoljuk.

Douglas lovag a versaillesi udvar által ügyvezető nevezetett ki Oroszországban.

contradictio in adiecto. Bármi módon határozzuk meg a középiskola célját, végelemzésben nem más az, mint az emberi lélek minden oldalról való, összhangzatos képződésének, fejlődésének eszközése. Az pedig ma már eldöntött dolog, hogy e cél, az ókori classicus irodalom tanulása nélkül nem lehet elérni.

Ez muló divat azonban a dolog lényegében nem változtat semmit s míg középiskola lesz, abban a tanítás központjának az anyai és ókori classicus nyelveknek s a mathesinek kell maradni.

Tudom, hogy náunk éppen most van divatban nagyokat mondani a latin nyelv tanítás sikerelenségéről s a reálisokl óriási fontosságáról s ezzel egybefüggőleg elringatózni olyan légyarák szivarványos ívezteit melyekben a gymnasiumi tanítás központja p. o. csillagászat, melyekben a legmagasabb fokú idealizmus az állatbonczatan tanulmányozása által fejtetik ki a gyermekben s a melyekben az ókori classicus nyelvek csak fakultatív alakban szerepelnek.

Tudom, fel is szokás hozni, hogy hiszen az olyan művelt Poroszországban még ma is állítanak s pláne 9 osztályú reálisoklát, sőt éppen most van szóban, hogy a real értekezési vizsgálatot tett tanulókat becsátassanak az egyetemre is.

Mert hogy Tisza Kálmán előtt, nem az ország jölete, hanem egyegyedül a családi érdek, a midőn ama nevezetes parlamentararis esiny elkövetésével, a fuzióval ministeri székbe hagott: az ma már, — mióta tényleg gróf Tisza Kálmánhoz van szerencsénk — minden kétségem túl van.

A ki egykor, a magyar protestans egyház: ime ez az ember egyezre csak egy nagyot zúknak, ki csik a régi kerékgyártásból, háta fordít annak, a mely nagygyá tette: „köszönöm bruder, hogy ennyire segítette; most már nincs szükségem rá, magd éltalakl én már magam is oda, a havá, igazgyéksem.”

A ki egykor, — még nem is régen — a balközép fényes zászlóját fennen lovatgatta, s hatalmas oppozitiot alkotott: a ros rendszert temető Deák politika ellen; a ki egykor, a debreczeni főiskola oratóriumában tartott program

De a ezárné fel volt fegyverkezve, az ily harapások ellen; a rágalom tompává harapta az ő fogait, azok ellenében. A lovag becsülete, nem oly jól állott ellent e harapások, — melynek seholye később mutatkozni fog — mint a hóhér keze által felnyomott bílyog-jegy. Eképen esküdtek őssze, mostani életének eseményei, jövő élete ellen; eképen törték össze csendesen a fellegok feje felett, melyek későbbi lételet elhomályosítani és egy áthatatlan fátyollal elfedni fogják.

De d'Eon lovag akkor fiatal volt és szeretett. A fiatalság és szerelom szív évez életkorunkban egész látókörünk! A jövőndéki régi boldogság, melyben csak két ragyogó csillagot ismertünk fel: a szerencsét és a reményt!

A mi szerelomének tárgyát, Stein Nadeget-illeti eleinte szerencsés volt ez, hogy kedvesét férfi ruhában láthatta, a nyílt szívi gyermek örömmel nézte őt; el volt ragadtatva. Részere kedvese kétszoros férfi volt most, mióta annak ruháját viselte. És mégis d'Eon lovag új öltözé, köztünk ismét fölállította azon korlátot, melyet az előbbi megsemmisíteti, mert most úgy kellett tenniök, mintha nem ismernék egymást.

zium, 34 progymnasium, 85 első rendű reálisokla, 19 másodrendű és 94 magasabb polgári iskola. A 85 elsőrendű reálisokla közül 67 városi patronatus alatt áll. E városi reálisoklák patronusai akarnak kieszközölni azt, hogy a reálisoklát végzett tanulók orvosi pályára is bocsátassanak. E mozgalom még 67-ben kezdődött s okot rá a gymnasiumi tanulók természet-tudományi képességének csekély volta felől panaszkodtak. De a miniszterium hajlandóbb a gymnasiumi tanterven változtatni s egy úttai helyre a dolgot, mint megadni a sokat sürgetett engedélyt. Pedig ezek a reálisoklák ám nem a mi reálisoklának. Némely részében jóval több latin óra van, mint a mi gymnasiumainkban. E reálisoklák tehát nem lehet egy nap ki sem mondani a mieinkkel, melyek jelen állapotunkban kívül esnek a defnínáltatás terén.

Ilyen forma okok indítanak engem arra a nézetre, hogy ha sz. kir. Debreczen városra évente 30 ezer frtot akar kiadni egy középiskolára, elnéletét csak egy cselekszik helyesen, ha azt nem a reálisokla kiegészítésére adja.

De valószínűleg nem is akarja odaadni. Nem állítom egész bizonyosan, de úgy remélek előttem, hogy a reálisokla számára nyilvánossági jogot adott engedélyben ki van kötve, hogy a reálisokla évről-évre egy-egy osztály felállításával 4 év alatt egészítsék ki. De bizony a mint látjuk, csak nem akar az kiegészíteni, sőt tanárokkal is oly mostohán van el-eljár, hogy rajztanárral együtt 3, mond három rendes tanára van — az igazgatót kivül — az 5 osztályban, tehát még annak az elementaris követelések sines elég téva, hogy a hány osztály van, legyen annyit rendes tanár.

Békési Gyula.

A hü szolgálát.

— november 4.

(m.) Üdvözöljük gróf Tisza Kálmánt az új rang és fényes kitüntetés magaslatán! Üdvözöljük nagy szabású céljának ügyes kiviteléért. Üdvözöljük azon népek nevében, a melynek rutil nyakára hágva kapaszkodhatott fel csak az ugorakfára!

Mily szépen és gyönyörűen hangzik: gróf Tisza Kálmán! S mily hű és potom áron van megszerelve. Mindössze egy kis zsarnoki vasakarat, egy kis nemzeti jogfeladás, egy kis engedékeny loyaltás, egy kis hűség a szülőföldnek, s az ember igen könnyen elérheti, hogy a családi asztalnál a báró, gróf és herceg sógorok társaságában ne legyen kénytelen érezni annak a nyomasztó gondolatnak súlyát, hogy ő csak egyszerű köznémes, hanem velük hasonló rangban osztorozva, bűszkén, felemelt fővel jelenhessek meg ott.

Mennyire gyarló az ember, a ki képes egy családi politikának felüldözni egy nemzeti politikát!

Mert hogy Tisza Kálmán előtt, nem az ország jölete, hanem egyegyedül a családi érdek, a midőn ama nevezetes parlamentararis esiny elkövetésével, a fuzióval ministeri székbe hagott: az ma már, — mióta tényleg gróf Tisza Kálmánhoz van szerencsénk — minden kétségem túl van.

Valóban ha ez ember viselt dolgait megtekintjük s a mostani Tisza Kálmánt a régivel összehasonlítjuk: csak alig tudjuk elhinni, hogy nem két Tisza Kálmánval van dolgunk.

A ki egykor, a magyar protestans egyház: ime ez az ember egyezre csak egy nagyot zúknak, ki csik a régi kerékgyártásból, háta fordít annak, a mely nagygyá tette: „köszönöm bruder, hogy ennyire segítette; most már nincs szükségem rá, magd éltalakl én már magam is oda, a havá, igazgyéksem.”

A ki egykor, — még nem is régen — a balközép fényes zászlóját fennen lovatgatta, s hatalmas oppozitiot alkotott: a ros rendszert temető Deák politika ellen; a ki egykor, a debreczeni főiskola oratóriumában tartott program

De a ezárné fel volt fegyverkezve, az ily harapások ellen; a rágalom tompává harapta az ő fogait, azok ellenében. A lovag becsülete, nem oly jól állott ellent e harapások, — melynek seholye később mutatkozni fog — mint a hóhér keze által felnyomott bílyog-jegy. Eképen esküdtek őssze, mostani életének eseményei, jövő élete ellen; eképen törték össze csendesen a fellegok feje felett, melyek későbbi lételet elhomályosítani és egy áthatatlan fátyollal elfedni fogják.

De d'Eon lovag akkor fiatal volt és szeretett. A fiatalság és szerelom szív évez életkorunkban egész látókörünk! A jövőndéki régi boldogság, melyben csak két ragyogó csillagot ismertünk fel: a szerencsét és a reményt!

A mi szerelomének tárgyát, Stein Nadeget-illeti eleinte szerencsés volt ez, hogy kedvesét férfi ruhában láthatta, a nyílt szívi gyermek örömmel nézte őt; el volt ragadtatva. Részere kedvese kétszoros férfi volt most, mióta annak ruháját viselte. És mégis d'Eon lovag új öltözé, köztünk ismét fölállította azon korlátot, melyet az előbbi megsemmisíteti, mert most úgy kellett tenniök, mintha nem ismernék egymást.

beszéde alkalmával, inkább megsemmisítését kívánta, mint élvénnek megtagadását: ez az ember ma immár — gróf koronával díszkedhetik. Tehát gróf koronát kapott és pedig minden bizonynyal nem azért, mert védelmezte országát, hanem mert azt elléizeltta.

A szakadó gulyás, ha jól gondját viseli a gulyának s elibe szabott kötelességet hiven teljesíti, esztendő végén kap a gazdától ajándékba egy új szűrt, bebecselt, vagy egy pár eszimat. Hát Tisza Kálmán is, mivelhogy az előírt kötelességeket megtette, vala, kapott az esztendő végén ajándékul egy keresztet, mely mindenestire szép ajándék, azért a sok keresztért, a mit ő nekünk ajándékozott.

Bizony azért a keresztért megkellett szolgáltatni. Azt „ingyen” senkinek nem osztogatták. S hogy Tisza ur valóban megszolgált érte, azt az ország népe érzi keservesen.

Semmi sem tünteti fel szebb színben Tisza Kálmánt és lelketlen politikáját, mint ama fényes kitüntetés, mely neki jogot adott üdönstül gróffá lenni.

Mindazok, a kik a fuzió óta, az elvét szegre akasztott Tisza Kálmán egyes lépéseit figyelemmel fontogatták, perezig sem ütözhetnek s nem is ütöznek meg azon, hogy Tisza gróf címet nyert.

Tudtuk mindnyájan s tudták leghebbebb emberei, hogy minden sántikál. Voltak azonban mégis, a kik körümszakdók képesek valának Tisza Kálmán becsületességét védelmezni, s a kik még a nemzeti joggyökölásban is önzetlen hazaszeretettel predikáltak; a kik tönjékezve a nagy szerény férfút, azt mondták: nem kell annak semmi kitüntetés, nem vigyáz az rangra, hanem egyedül hazajárót küzd, tőr és fard.

E jó reményességben élőknek ime csattanós felelet vala a kitüntetés adományozó királyi kézirat. Most már talán nem fogják azt mondani, hogy Tisza Kálmán — a nagy férfi — a kicső államból, önérdék nélkül küzdött és fardott. Sőt éppen ellenkezőleg az ő politikája, a melyet a fuzióval megteremtett, a melyet zsarnokilag alkalmazott, a melyet oly sok megbántás, gyanúsítást és gyaláztást türt, s a melyet hogy megtarthasson, ezéja kivitelére képes volt nemzetet erkölcsileg is alátesztelni, sőt keblében melengteni és takargatni a szennes korruptiót; mondjuk az ő politikája nem nemzeti, de családai és egyedül csak családi politika volt.

Czajkát érte. Adjon az isten neki még több keresztet is!

A maradó Debreczen.

Nagy-Léta, nov. 2.

A jó nagyváradiak erősen kalapálják a vasat, a melyből utat, még pedig egy ideiglen utat akarnak kovácsolni az Ermellek számára.

Kénytelenek vagyunk mosolyogni mindannyiszor, valahányszor a jó Nagy-Váradiak erőlködését szemléljük. Mert a tervezett székelyhid-nagyváradi vasut sem más, mint hű erköltés, kapzkodás és Debreczen városán egyet úti akarás.

Igen; mert bár maguk az illető vasut tervezők is lehetetlen, hogy be ne lássák az ilyen félig-meddig való munkának célszerűtlenségét; lehetetlen, hogy ne látnák, miszerint az Ermellek föttereményének, a bornak N.-Váradon egyáltalában piaca nincsen: de mert ezáltal is lehet úti Debreczen, hát lerakják a vicznális vasutat, legyen annak terve bármilyen rossz.

De a mi nekünk itt az Ermellek tőzomszedságában leginkább feltűnik, az: a nagy Debreczen városának melegsége hallgatása és rendkívüli közönyössége, a melyet tanúsít e nagyfontosságú kérdésben szemben. Önkéntelenti is azt kérdezzük magunktól, — látva ez óriási közönyösséget, hogy vajon a nagy Debreczen város marórké a tétlen maradók és semlegesek sorába akar tartozni? Nem csak az, hogy soha töle kezdeményezést nem hallunk, — a miben Nagyvárad valóban tulszarnyalja Debreczen? — de még akkor is midőn valamiről kellőleg informálva van, még is mindezekről tudomást sem látszik venni; általában mikor azt látjuk, hogy ha valamiben megindul is, mily nehézkes lépésekkel

DE on lovag politikai szereplésénél más, képen állott a dolog. A dráma első felvonásai melynek főszereplője ő volt, — anélkül játszattak le, hogy a közönség észrevette volna, melynek szemei csak a jeleneteket voltak irányozva, hogy a kifejlődést lássák. Ezen ügyes előké; szízet kifejlődés hírtelen tört ki a palotában. mint egy bomba, az alvó helyőrség közepette. Este ucheffi felszerkett szenderegéből, eleinte ellentállani akart, de csakhamar átlátta annak hasznalanságát; ellenség, szívében volt a várnak, és az öreg kancellarius inkább megadni akarta magát, mintsem a törtérsen agyonlövettetni; így legalább reménye maradt, hogy magát megbosszulhatta.

Meghajtta tehát fejét, de nem hagyta el helyét. Erzsébet nyilvánosan kijelentette, hogy szövetezkiz Franciaországgal és Ausztriával, megparancsolá, hogy az ő első minisztere, és William s ur között kötött szerződés szétzaggattassék, és hogy a Lieflandban s Curlandban, Anglia és Poroszország részére összegyülekezék 80,000 Orosz; XV. Lajos és Maria Terézia védelmére, ama két ország ellen marsoljon. (Folyt. köv.)

Ezenkívül minden pártban... (Folytatás.)

